

saa de allerfleste Husbønder undlade at gøre det. Og de Tilfælde, hvor Husbønden har faaet Tyendet dømt, ere saa forsvindende, at det kun viser, at det er ligesaa meget i Husbondens som i Tyendets Interesse at blive fri for Tyendeloven. Lad os — ræsonnere de, der staa paa Husbondens Side — saa hellere gaa over til fri Kontrakter. Nu om Stunder have vi jo rundt om paa Landet antaget Folk paa fri Kontrakter uden Spor af Hensyn til Tyendeloven ikke som Tyende, men som fri Arbejdere. Lad dette udvikle sig videre. Det vil kun kunne blive til Fordel for Husbønden.

Men en anden Ting er, at man netop af Hensyn til Tyendet vistnok bør opretholde en Slags Tyendelov, thi det kan ikke være til Nytte for hele den opvoksende Ungdom, at de komme til at staa i saa fri Kontraktsforhold, at de ikke alene ikke ville føle sig saa bundne til en bestemt Pligt, de skulle opfylde, men ogsaa ville komme til at staa ganske anderledes løsløse — om man saa vil — overfor Husbønden, end saa længe de staa under en Tyendelov. Det blev ogsaa fremhævet af det Udvalg, der for 20 Aar siden blev nedsat af de jyske Landboforeninger, at om der end kunde være enkelte Punkter, hvor Tyendet kunde føle sig forurettet ved Tyendeloven — det gælder navnlig det Præg, der, som udtalt, blev sat paa dem derved, at de ikke kunde flytte, at de skulde gaa med Skudsmaalsbog og lignende — saa ligger dog det væsentligste Tryk paa Husbønden. Jeg skal som Eksempel fremhæve et Par Ting. Tyendeloven paalægger Husbønden at sørge for det syge Tyende. Ved de fri Kontraktsforhold staa man frit i saa Henseende, men et Tyende skal han give Kost, Logis og Løn, saa længe det er sygt, og han kan ikke lade Tjenesten ophøre i Tilfælde af Sygdom. Det kan ikke ske før ved passende lovlig Opsigelse til en Skiftedag. Han skal desuden betale Kost, hvorimod han ganske vist kan paalægge Tyendet selv at betale Læge og Medicin — saa vidt jeg ved — altsaa Kur og Pleje. Men i Reglen er det vel Husbønden, som betaler. Det er blot undtagelsesvis, man afkræver Tyendet det — ja, Medicinen betaler vel Tyendet selv i Reglen. Men kommer det saa vidt, at det bliver nødvendigt at indlægge Tyendet paa et Hospital eller Sygehus, skal Husbønden betale Kur og Pleje og indestaa for Betalingen, men han kan saa senere henvende sig til Tyendet om Godtgørelse for Kuren

og til Dels for Plejen, uden at man dog ad Lovgivningen faar at vide, hvor meget Husbønden kan forlange godtgjort. Men han har i ethvert Tilfælde ikke Rekurs til Fattigvæsenet i saa Henseende, medmindre han inden 24 Timer, efter at Tyendet er blevet sygt, gør Anmeldelse derom. Nu ved jeg ikke, om der er mange Husbønder, der inden 24 Timer ville anmelde, at deres Kokkepige har faaet Hovedpine eller deres Forkarl ondt i Tænderne, blot for den Muligheds Skyld, at vedkommende kan blive indlagt paa Hospitalet, og Husbønden senere kan have Anledning til at søge Godtgørelse af Kommunen for Kur og Pleje. Denne Husbondens Ret er derfor fuldkommen illusorisk; han maa indestaa for Indlæggelsen paa Hospitalet af det syge Tyende og kommer ogsaa faktisk til at betale det hele. Det er Rettigheder, Tyendet har over for Husbønden, men i det Tilfælde, vi ophæve Tyendeloven og gaa over til de fri Kontraktsforhold, bortfalder denne Ret for Tyendet. Desuden hæfter Husbønden for den Skade, som Tyendet paadrager andre under Udførelsen af sit Arbejde i Husbondens Tjeneste. Det er ogsaa et meget betydeligt Baand paa Husbønden. Man vil saaledes gennemgaaende finde, hvad der ogsaa blev udtalt for 20 Aar siden, at for Husbønden var det en Fordel at blive fri for den nuværende Tyendelov. Dog mente man, at man burde af Hensyn til de unge Mennesker, som kom ud at tjene, af Hensyn til Tyendet selv, bibeholde en Tyendelov, naturligvis af en væsentlig anden Karakter end den nuværende Tyendelovs.

Men, som sagt, for Tyendet anser jeg ikke Loven for noget særligt Tryk, fordi ingen bryder sig om den. Den ærede Forespørger har allerede sagt, at ingen kendte alle de Paragraffer, Loven indeholder, altsaa er den betydningsløs. Der er en Ting, der for Tyendet er langt værre end Skudsmaalsbogen, og det er den, at samtidig med, at det nu har en Skudsmaalsbog, hvori der ingen Ting maa staa, forlange mange Tyender, naar de gaa bort, Anbefalinger af Husbønden. Disse Anbefalinger ere en langt større Byrde paa hele Tyendeforholdet, og særlig ogsaa paa Husbønden. Det er ikke behageligt for ham at skulle skrive Anbefalinger, naar det nu en Gang er afskaftet, at den Slags Ting kan skrives i Skudsmaalsbogen. Naar nu Tyendet gaar rundt og forlanger disse Anbefalingskrivelser, hvad det faktisk gør, og det saa efterhaanden bliver